

10 marca
czwartek / Thu
19:00

NFM, Sala Kameralna

Mykietyn. Prawykonanie

Lutosławski Quartet:

Bartosz Woroch – I skrzypce

Marcin Markowicz – II skrzypce

Artur Rozmystowicz – altówka

Maciej Młodawski – wiolonczela

J. Haydn

D. Szostakowicz

PROGRAM:

Joseph Haydn (1732–1809) *Kwartet smyczkowy D-dur* op. 33 nr 6, Hob. III:42 [18']

I Vivace assai

II Andante

III Scherzo: Allegretto

IV Finale: Allegretto

Paweł Mykietyn (*1971) *III Kwartet smyczkowy* (2016, prawykonanie) [12']

Dymitr Szostakowicz (1906–1975) *VIII Kwartet smyczkowy c-moll* op. 110 [20']

I Largo

II Allegro molto

III Allegretto

IV Largo

V Largo

Zamówienie *III Kwartetu smyczkowego* Pawła Mykietyna dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kolekcje” – priorytet „Zamówienia kompozytorskie”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

SFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

instytut muzyki i tańca

Od klasycyzmu do Mykietyna

Artur Bielecki

Bardzo ciekawie pomyślany został program koncertu zespołu Lutostawski Quartet: od kwartetowych źródeł stylu klasycznego, poprzez XX wiek, aż do kwartetowej współczesności, i to tej najświeższej daty, czyli do prawykonania *III Kwartetu smyczkowego* Pawła Mykietyna.

Cykl sześciu *Kwartetów „Rosyjskich”* op. 33 Josepha Haydna (1732–1809) powstał w roku 1781 i uchodzi powszechnie za przełomowy w twórczości kompozytora. Sam Haydn określił te utwory jako napisane „w całkowicie nowy i szczególny sposób”. Charles Rosen dostrzega w nich wręcz fundamenty i pierwsze przejawy dojrzałego stylu klasycznego u Haydna. Zacytujmy znakomitego autora: „Deklaracja Haydna, że op. 33 zostało skomponowane według zupełnie nowych zasad, była określaną jako slogan reklamowy. Wciąż jednak uważam, że należy ją brać na serio: w tych dziełach Haydn po raz pierwszy w literaturze kwartetowej wykorzystuje własne eksperymenty symfoniczne, a także stosuje oryginalną koncepcję rytmu, częściowo inspirowaną operą buffa” (*Styl klasyczny. Haydn, Mozart, Beethoven w przekładzie Rafała Augustyna*).

W czym kryje się stylistyczny przełom *Kwartetów* op. 33? Nie wdając się w szczegółowe rozważania: Haydn definiuje w tych utworach podstawy stylu klasycznego na gruncie kwartetu smyczkowego, gatunku wówczas nowego, który współkreował. Odchodzi całkowicie od barokowych przyzwyczajień, wprowadza nowe zależności (zwłaszcza melodyczne) pomiędzy głosami kompozycji. Nie odnajdujemy tu „staromodnego”, uczonego kontrapunktu, lecz nowszą, odmienną koncepcję muzycznej faktury.

Kwartety „Rosyjskie” (zadedykowane wielkiemu księciu Pawłowi, późniejszemu carowi Rosji), bywają też nazywane „Kwartetami dziewiczymi”. Funkcjonuje również ich najkrótsze określenie – „Scherza” – gdyż zamiast menueta jako jedna z części pojawia się w nich scherzo. *Kwartet D-dur* op. 33 nr 6 składa się z czterech części. Otwierające całość *Vivace assai*

jest przykładem formy sonatowej ze szczególnie pięknie rozwiniętym drugim tematem i zwięzłym przetworzeniem. Krótka część II (*Andante*) ma formę trzyczęściową, podobnie jak dosyć roztańczone Scherzo (część III). Finał (*Allegretto*) zwraca uwagę wyrafinowaniem kompozytorskim, gdyż w ciekawy sposób łączy typową dla ostatniej części formę rondo z elementami techniki wariacyjnej. Całe dzieło odznacza się mistrzowskim wykończeniem i dojrzałością stylu.

Jednym z najwybitniejszych twórców kwartetów smyczkowych w minionym stuleciu był rosyjski kompozytor Dymitr Szostakowicz (1906–1975). Wystarczy rzut oka na daty jego życia, by uświadomić sobie, w jak trudnym, wręcz tragicznym okresie przyszło mu działać. Są to najczarniejsze lata sowieckiego komunizmu. Echo cierpień i tragizmu tej epoki często wybrzmiewa w muzyce Szostakowicza. Jego *VIII Kwartet smyczkowy c-moll* op. 110 ma wyjątkowo osobisty, wręcz autobiograficzny charakter. Dzieło powstało w zaledwie trzy dni. Wielbiciel twórczości kompozytora bez trudu rozpozna w utworze szereg muzycznych autocytatów z dzieł wcześniejszych, w tym z *V Symfonii*. Jest tu także obecny muzyczny podpis Szostakowicza, czyli dźwięki D-Es-C-H. Najlepiej oddać głos samemu twórcy (cytuję fragment listu za monografią *Dymitr Szostakowicz i jego czasy* Krzysztofa Meyera): „Napisałem nikomu niepotrzebny i ideowo poroniony Kwartet. Rozmyślałem o tym, że jak kiedyś umrę, to nikt chyba nie napisze utworu poświęconego mojej pamięci. Dlatego postanowiłem takowy skomponować. Można by na jego okładce napisać: »Poświęcony pamięci autora tego kwartetu«”.

VIII Kwartet składa się z pięciu następujących po sobie bez przerwy części. Fragmenty skrajne utworu odznaczają się posępnym, wręcz żałobnym charakterem (aż trzykrotnie oznaczone są jako „Largo”). Wewnętrzne części (*Allegro molto* oraz *Allegretto*) spełniają rolę swoistego, „podwójnego” scherza, przy czym *Allegretto* jest niezwykle stylizacją walca. Dwie ostatnie części pogłębiają żałobny ton, najpierw na sposób dramatyczny, a później – w finale – „w kostiumie” fugi przesuwa się przed naszymi

---

oczami jakiś przejmujący orszak, stopniowo zamierający aż do ostatnich dźwięków *morendo*.

Od szeregu lat Paweł Mykietyn (rocznik 1971), urodzony w Oławie absolwent wrocławskiego Państwowego Liceum Muzycznego im. Karola Szymanowskiego, a następnie uczeń i absolwent Włodzimierza Kotońskiego w Akademii Muzycznej w Warszawie, uważany jest w Polsce i za granicą za jeden z najciekawszych talentów kompozytorskich swego pokolenia. W programie dzisiejszego koncertu zespołu Lutostawski Quartet znalazł się więc moment ważny i wyjątkowo atrakcyjny: prawykonanie najnowszej kompozycji Pawła Mykietyna. Usłyszymy jego *III Kwartet smyczkowy*.

Utwór ukończony został w 2016 roku. Dla powstania kompozycji nie bez znaczenia jest fakt, że przed kilku laty Lutostawski Quartet z sukcesem wykonał *II Kwartet smyczkowy* Mykietyna (nagrał go też po raz pierwszy na płytę CD). Wtedy pojawił się projekt nowego utworu, napisanego specjalnie dla młodego polskiego zespołu. Jaki okaże się *III Kwartet* Mykietyna, zadedykowany zespołowi, przekonamy się już za chwilę. Z pewnością różny od *II Kwartetu smyczkowego*, w którym kluczową rolę pełniły ćwierćtony. W *III Kwartecie* mikrointerwałów nie ma, a jedną z głównych idei jest „permanentne przyspieszenie”. Tempo zmienia się tu w zasadzie nieustannie, z taktu na takt trwa *accelerando sempre*, co jest widoczne już na pierwszy rzut oka w partyturze (zmieniające się wartości metronomiczne). Ten niezwykle agogiczny proces budowany jest ze względnie prostych składowych (poszczególne głosy). Kompozytor wprowadza także pewne elementy perkusyjne w artykulacji.

Lutostawski Quartet

Zespół odwołujący się swoją nazwą do wielkiego kompozytora XX wieku – Witolda Lutostawskiego – jest jednym z wiodących polskich kwartetów. Wystąpił na wielu festiwalach takich, jak m.in. Warszawska Jesień, Wratislavia Cantans, Klarafestival w Brukseli, Ankara Music Festival w Turcji, Hong Kong Arts Festival, Tongyeong International Music Festival w Korei Południowej, World Music Days, Jazztopad. Zespół grał w renomowanych salach koncertowych na całym świecie, współpracował z paryskim IRCAM – Centre Pompidou, koncertował z G. Ohlssonem, K. Kennerem, B. Canino, M. Lethikiem, T. Akasaką, E. Indjicem, R. Groblewskim, A. Bauerem oraz z wybitnymi jazzmanami, takimi jak: K. Wheeler, J. Taylor, U. Caine, B. Delbecq. Kwartet wykonuje głównie muzykę XX i XXI wieku, skupia się przy tym na popularyzacji muzyki polskiej, m.in. W. Lutostawskiego, K. Szymanowskiego, P. Mykietyna, a także M. Markowicza – jednego z członków grupy. Lutostawski Quartet działa jako jeden z zespołów Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu.

PEŁNY BIOGRAM ZESPOŁU:

www.nfm.wroclaw.pl/repertuar/biogramy

Paweł Mykietyn, fot. Jacek Poremba

Organizator:

Partner strategiczny:

Bank Polski

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

